

မြန်မာနိုင်ငံအတွင်း

ကျား၊မ တန်းတူမညီမျှမှု

လိင်ပိုင်းဆိုင်ရာနှင့် အကြမ်းဖက်မှုများ

သုတေသနစာတမ်း အနှစ်ချုပ်

ဖြတ် ရှား သွင်း ဆက် များ

အခရာ
Akhaya WOMEN
MYANMAR

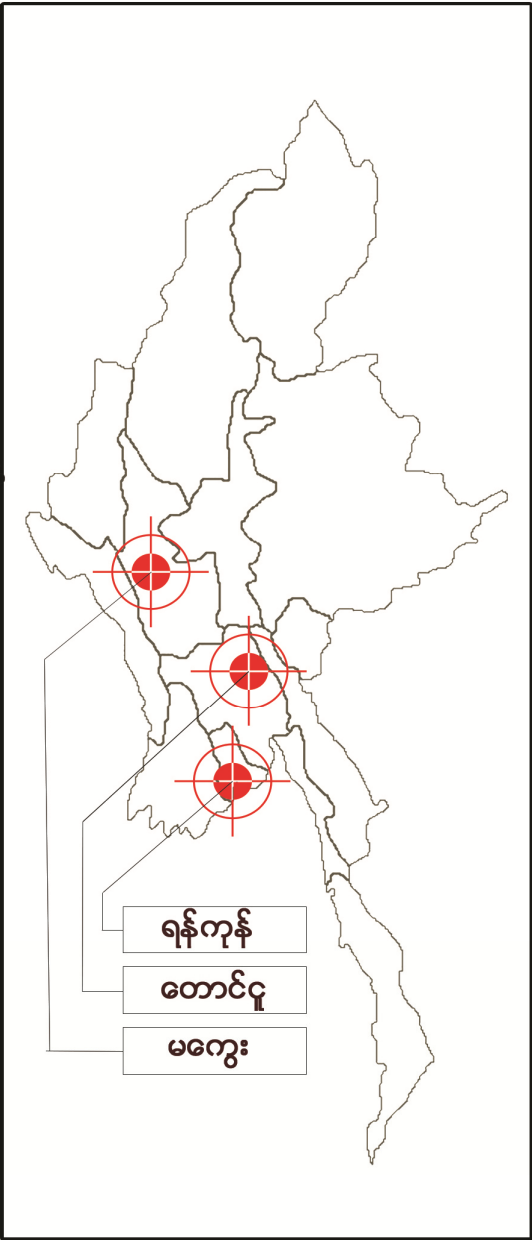

မြန်မာနိုင်ငံအတွင်း ကျား၊မတန်းတူ မညီမျှမှု၊ လိင်ပိုင်းဆိုင်ရာနှင့် အကြမ်းဖက်မှုများကို လေ့လာ စမ်းစစ်ခြင်း

နိဒါန်း

ဤသုတေသနသည် မြန်မာနိုင်ငံအတွင်း ကျား၊မ တန်းတူ မညီမျှမှုနှင့် အမျိုးသမီးများအပေါ် အကြမ်းဖက်မှုများ ဆက်နွယ်မှုရှိကြောင်း ဖော်ပြထားသော သုတေသန ဖြစ်သည်။ အမြင်ဖြင့် လိင်ပိုင်း ဆိုင်ရာကို ကြည့်ခြင်းဖြင့် အမျိုးသမီးများအားအကြမ်းဖက်ခြင်းအပါအဝင် တန်းတူ မညီမျှမှု၊ ခွဲခြား ဆက်ဆံမှု၊ အန္တရာယ်ရှိသော လိင်ပိုင်းဆိုင်ရာ အလေ့အကျင့်များ၊ သဘောထားများနှင့် သတ်မှတ်ချက်များ အကြားအပြန်အလှန်ပတ်သက် ဆက်နွယ်မှုကို လေ့လာ ဆန်းစစ်နိုင်မည် ဖြစ်သည်။ စိတ်ခံစားမှုကို အလိုလိုက်ခြင်း၊ ရင်းနှီးကျွမ်းဝင်ခြင်း၊ လိင်ပိုင်းဆိုင်ရာနှင့် မျိုးဆက်ပွား ကျန်းမာရေး၊ လိင်ပိုင်းဆိုင်ရာတူးခြားချက်များနှင့် ကာမစပ်ယှက်ခြင်းတို့ အားချိန်ညှိသည့်လိင်ပိုင်းဆိုင်ရာကို နားလည် သဘောပေါက် ထားခြင်းအားဖြင့် သုတေသနတွင် အောက်ပါ ကဏ္ဍများကို ဦးစားပေး ဖော်ထုတ် ခဲ့ပါသည်။ ယင်းတို့မှာ ချိန်းတွေ့ခြင်းနှင့် လက်ထပ်ထိမ်းမြားခြင်းအပါ အဝင် ရင်းနှီးကျွမ်းဝင်သော ဆက်ဆံရေး များ၊ အပျိုစင်ဘဝ၊ မျိုးပွားခြင်း၊ ကိုယ်ဝန်ဆောင် ခြင်းနှင့် မီးဖွားခြင်းအပါအဝင် ကိုယ်ခန္ဓာနှင့် ရာသီလာခြင်း စသည် အကြောင်းအရာများ ဖြစ်သည်။

ဤသုတေသနကို အခရာ အမျိုးသမီးအဖွဲ့ (Akhaya Women Organisation)၊ ကရင်အမျိုးသမီးများဖွံ့ဖြိုး တိုးတက်ရေး အဖွဲ့ (Karen Women's Empowerment Group) နှင့် မြန်မာ ပိုစတစ်အိန္ဒိယအဖွဲ့အစည်း (Myanmar Positive Women Network) တို့မှ သုတေသီများပါဝင်သော အဖွဲ့မှ ဆောင်ရွက် ခဲ့ပါသည်။ တစ်ဦးချင်းစီ တွေ့ဆုံ၍ အင်တာဗျူးခြင်းများ၊ အုပ်စုဖွဲ့ဆွေးနွေးခြင်းများနှင့် အဓိကကျသော ပုဂ္ဂိုလ် များနှင့် တွေ့ဆုံဆွေးနွေးပွဲများကို ရန်ကုန်၊ တောင်ငူ၊ မကွေး စသည် အဓိကကျသော ဒေသသုံးခု တွင် ပြုလုပ်ခဲ့ပါသည်။ တစ်ဦးချင်းစီတွေ့ဆုံခြင်း အင်တာဗျူး အရ (၄၀) အုပ်စု ဖွဲ့ခြင်း ဆွေးနွေးပွဲ (၆) ခုနှင့် အဓိက အင်တာဗျူးမြေကြားသူ (၁၂) ဦးတို့ကို သုတေသန ပြုလုပ်ပြီးသော ထိုနေရာ သုံးခုအတွင်း ဆောင်ရွက်ကျင်းပခဲ့ပါသည်။ သုတေသန ရှာဖွေမှုများကို ခိုင်လုံကြောင်း သက်သေ ပြရန်နှင့် အဓိကကျသော နေရာများတွင် ကောက်ယူထားသည့် အချက်အလက်ကို တိုင်းတာ သတ်မှတ်ရန် အဓိကမဟုတ်သော အပိုနေရာ (၂) ခုတွင် အုပ်စုဖွဲ့၍ ဆွေးနွေးခြင်းများကို ဆောင် ရွက်ကျင်းပခဲ့ပါသည်။ ဤသုတေသန ပြုလုပ်ရာတွင် သုတေသန ပြုလုပ်သူများအား ကျား-မ အပေါ် အခြေခံ၍ ဖြစ်ပေါ်လာသော အကြမ်းဖက်မှုများ ဆိုင်ရာ လိုက်နာရမည့် ကျင့်ဝတ်စံနှုန်းများကို သင်တန်းပို့ချခဲ့ပါသည်။

သုတေသန စာတမ်း အနှစ်ချုပ်

ဖြေဆိုသူများသည် ကျား-မ အခန်းကဏ္ဍများဖြစ်သည်။ (ကျား) ဆိုလျှင် မည်ကဲ့သို့ ပြုမူနေထိုင်ရမည်။ (မ) ဆိုလျှင် မည်ကဲ့သို့ ပြုမူနေထိုင်ရမည်နှင့် ရှေးယခင်ကတည်းက ကျင့်သုံးနေသော ကျား-မ နှင့် ပတ်သက်သည်။ ထုံးတမ်း အစဉ်အလာများအတိုင်းသာ ယခုသူတို့၏ ကဏ္ဍအသီးသီးတွင် ဆက်လက်ကျင့်သုံး နေထိုင်သွားချင်ကြောင်း အခိုင်အမာ ဖော်ပြထားသည်။

ဥပမာ-ဆိုလျှင် အိမ်ထောင်တစ်ခု၏ အိမ်ပြင်ဝတ္ထရား၊ အိမ်တွင်းဝတ္ထရားများ၊ ဘယ်သူကဘယ်လို ဝတ်စားဆင်ယင် ပြောဆိုရမည် စသည်ဖြင့် သတ်မှတ် ကျင့်သုံးခြင်းများကို ဆိုလိုသည်။ အမျိုးသားများရဲ့ အဆင့်အတန်းကြီးမြတ်မှုနှင့် အမျိုးသမီးများ ကိုယ်တိုင်ကိုယ်က အမျိုးသားများကို အိမ်တွင်းအာဏာရှိသူများ နေရာတွင်ထားခြင်း စသည် ရိုးရာ ယဉ်ကျေးမှု ဓလေ့ထုံးစံများကို ကြည့်ခြင်းအားဖြင့် ဖြေဆိုသူများ၏ ဘဝတွင် ကျား-မတန်းတူ ညီမျှမှုမရှိခြင်းကို ထင်ထင်ရှားရှား တွေ့ရသည်။

အထက်ပါသဘောထား အမြင်များနှင့် ကျင့်သုံးမှုပုံစံများသည် မြန်မာ့လူမှု အသိုင်းအဝိုင်းတွင် ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် ထင်ဟပ်နေပြီး အမျိုးသမီးများ၏ခန္ဓာကိုယ် အထူးသဖြင့် ရာသီသွေးနှင့် ပတ်သက်နေသော ထင်မြင်ယူဆချက်များ အပေါ် အခြေခံသည်။ အမျိုးသမီးများသည် နိမ့်ကျသည်ဟုဆိုခြင်းမှာ ခိုင်မာစွာ အမြစ်စွဲနေကြသည်။ ထိုအမျိုးသမီးများ ၏ ကိုယ်ခန္ဓာပေါ် ထင်မြင်ယူဆ ချက်များမှာ ရာသီသွေးသည် ညစ်ပတ်သည်ဟု ထပ်ပေါင်းထည့်လိုက်ခြင်းဖြင့် အလွန်ဆိုးရွား သည်။ အင်အားစုတစ်ခု ဖြစ်လာသည်။ ရာသီလာချိန်၌ ဘာသာရေးနှင့် ပတ်သက်သည့် လုပ်ဆောင် ချက်များလုပ်ဆောင် ၍ မရဟု ဖြေဆိုသူ အမျိုးသမီးကြီးငယ် (ခရစ်ယာန်၊ မွတ်စလင်၊ ဗုဒ္ဓ) ဘာသာ အားလုံးက တူညီစွာ ပြောကြသည်။ သီးနှံစိုက်ပျိုးခြင်း ကိစ္စတွင် ရာသီလာနေသော အမျိုးသမီးမှ စိုက်ပျိုးခြင်းမပြုရကြောင်း၊ အကြောင်းရင်းမှာ အပင်တွင် အသက်ရှိခြင်း၊ ထိုအပင်သည် အပင်မအောင်ခြင်း၊ အသီးမတင်ခြင်းများရှိသည်ဟု ယုံကြည်မှုများကြောင့်ဖြစ်သည်ဟု အချို့ဖြေကြားသူများမှ ပြောဆိုခဲ့ပါသည်။ ယောကျ်ားကိုယ်ခန္ဓာနှင့် စပ်လျဉ်းသည့် အယူအဆများမှာ အမျိုးသမီးများနှင့် ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်ပြီး ယင်းတို့အား ခွန်အားဖြင့်လည်းကောင်း၊ အသက်အား ဖြင့်လည်းကောင်း၊ နာမ်ဂိဉာဉ်ပိုင်းဆိုင်ရာ နက်နဲသော စွမ်းအားရှိသူများအဖြစ် လည်းကောင်း၊ သဘောထားကြသည်။ ဤကွာဟချက်ကို အမျိုးသမီးများ ယောကျ်ားလေးမွေးချင်သည်။ အာသီသ ပြင်းထန်မှုကလည်း ဖော်ပြနေသည်။ သားယောကျ်ားလေးမွေးပါက မိသားစုအတွက် ကျက်သရေ တိုးစေသည်ဟု လက်ခံယုံကြည်ကြ၍ ဖြစ်သည်။ အမျိုးသမီးကိုယ်တိုင်ကလည်း ရာသီသွေးကြောင့် အထက်ပါ နိစ္စဒုဂ္ဂလုပ်များကို ရှောင်ရင်းနှင့်ပင် ကိုယ့်ကိုယ်ကို ယုတ်ညံ့သည်ဟု စံစားရခြင်းနှင့် မိမိကိုယ်ခန္ဓာကို ရွံရှာသည်အဖြစ်သို့ တဖြည်းဖြည်း တွန်းပို့ကြကြောင်း ဖော်ပြကြသည်။ ဖိုမ သဘာဝ အသိပညာ နည်းပါးခြင်း၊ လိင်မှုပိုင်းဆိုင်ရာနှင့် မျိုးဆက်ပွားကျန်းမာရေးဆိုင်ရာ၊ သတင်း အချက်အလက် လက်လှမ်းမီမှု မရှိခြင်းကြောင့် အယူအဆအမှားများ တရားဝေ မှတ်ချက်များကို တွန်းလှန်နိုင်အား မရှိကြပေ။

အိမ်ထောင်ရှင်များ ရင်းနှီးကျွမ်းဝင်သော ဆက်ဆံရေးရှိသည်။ နယ်ပယ်ကိစ္စရပ်များတွင် အမျိုးသမီး များအပေါ် ထားရှိသော ကျားမပိုင်းဆိုင်ရာ အစွဲအလမ်းများနှင့် ပြောင်းလဲလာသော လူမှုဆက်ဆံ ရေးပုံစံများ လက်တွေ့ကျသော ဘဝ၏ လိုအပ်ချက်များအကြား၊ တင်းမာမှုများကို ဖြေဆိုသူ အမျိုးသမီးများ၏ ဘဝ ဇာတ်လမ်းများက မီးမောင်း ထိုးပြထားသည်။

ဖြေဆိုသူ အများစုက အိမ်ထောင်စုများရှိ ကျား-မရေးရာ ခွဲခြားမှုကို အတိအကျခွဲခြားထားရှိကြောင်း၊ အမျိုးသမီးများ၏ တာဝန်မှာ အိမ်ထောင်မှုတာဝန်များနှင့် ကလေးများကို ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်ရန်ဖြစ်ကြောင်း၊ ယောကျ်ားများကမူ အိမ်ပြင်ပတွင် ဝင်ငွေရှာဖွေရေးအတွက် တာဝန်ရှိသည်။ တစ်အိမ်လုံးကို ရှာဖွေကျွေးမွေးရသူအဖြစ် သဘောထားကြောင်း ပြောဆိုကြသည်။ ဤအနေ အထားကို သံယောင်လိုက်ကာ မိသားစု အဖွဲ့အစည်းတွင် ယောကျ်ားများ၏ အခန်းကဏ္ဍကို အဓိကအဆုံးအဖြတ် ပေးသည်။ အခွင့်အာဏာရှိသူ အိမ်ထောင်ဦးစီး အဖြစ် သတ်မှတ်ကြပြန်သည်။ အချို့ကိစ္စရပ်များတွင် ဤဖြစ်စဉ်မှာ အနည်းငယ်ပြောင်းလဲသွားပြီး အမျိုးသမီးများက

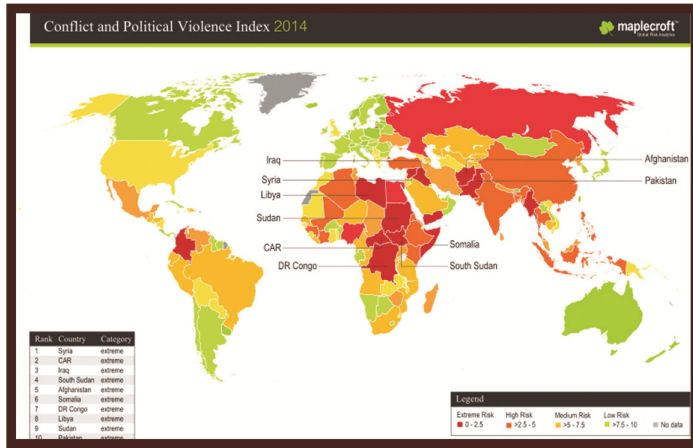
အိမ်ပြင်ပတွင် ဝင်ငွေရှာကြရသည်။ (သို့တစေ အမျိုးသမီးများသည် လေးလံသော အိမ်ထောင်မှုတာဝန် ဝတ္တရားများနှင့် ကလေးများကို ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်မှု ဝတ္တရားများကို ဆက်လက်ထမ်းဆောင်ခြင်း ထမ်းဆောင်ကြရသည်။)

ထို့အပြင် အမျိုးသမီးများအတွက် အိမ်ထောင်တာဝန်ဟုဆိုရာဝယ် မျိုးဆက်ပြန့်ပွားရေးတာဝန်ကိုပါ ထပ်ထည့်ထားပြန်သေးသည်။ လက်ထပ်ပြီးသည်နှင့် အမျိုးသမီးတို့၏ သမိုင်းပေးတာဝန် အဖြစ်သတ်မှတ်ယူဆကြသည်။ မျိုးဆက်ပြန့်ပွားနိုင်ခြင်း စွမ်းပကား မိခင်စိတ်ဓါတ်ရှိသူများ ပင်ကိုယ်ပြုစုပေးတတ်သူများအဖြစ် အမျိုးသမီးများအား ဆက်စပ်တွေးမြင်ကြသည်။ ထိုသို့ မြန်မာ့လူ့ဘောင်အဖွဲ့အစည်းတွင် အမျိုးသမီးများကို အိမ်ထောင်ထိန်း စောင့်ရှောက်သူများအဖြစ် ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် ညွှန်းဆို ဖော်ပြနေသော်လည်း အင်တာဗျူးများ၏ ဖော်ပြရာ၌ ဆုံးဖြတ်ချက် ပေးနိုင်သော အခွင့်အာဏာများ အမျိုးသားများတွင် ရှိသကဲ့သို့ မရှိနေကြောင်း၊ မပေးထားသည်မှာ အထင်အရှားဖြစ်သည်။ ဤသို့နှင့် ဖြေဆိုသူ အမျိုးသမီးများသည် သူတို့၏ ကိုယ်ခန္ဓာနှင့် ပတ်သက်သော အရေးကိစ္စများတွင် မိမိကိုယ်ပိုင် ဆုံးဖြတ်ချက်ဖြင့် ဆောင်ရွက်နိုင်ခွင့် မရှိကြောင်း ဆွေးနွေးတင်ပြကြသည်။ အချို့ကိစ္စရပ်များတွင် သန္ဓေတားပစ္စည်းများ သုံးစွဲခြင်းကို လင်ယောကျာ်းနှင့် အမျိုးသမီးတို့အကြား ညှိနှိုင်းဆုံးဖြတ်ကြရသည်။ အချို့ကိစ္စရပ်များတွင်မူ အမျိုးသားများ၏မိသားစုဝင်များက ဆုံးဖြတ်လေ့ရှိကြသည်။

သို့အားဖြင့် အမျိုးသမီးများ ပဋိသန္ဓေတားဆီးမှုကို လျှို့ဝှက် လုပ်ဆောင်ရာဝယ် တွေ့ကြုံရသည်။ အခက်အခဲများကိုလည်း ဆွေးနွေးကြသည်။ ဤတွင် လင်ယောကျာ်း (သို့) မိသားစုဝင် တစ်ဦးဦးမှ ကိုယ်ထိလက်ရောက် အကြမ်းဖက်မှုများကိုလည်း ကြုံတွေ့ရကြောင်း ဆွေးနွေးကြသည်။ ကလေးရရှိရေကိုသာ ရှေ့တန်းတင်ထားသော လူမှုရေးပုံစံခွက်များကြောင့် အမျိုးသမီးများ၏ မိမိကိုယ်ကို မိမိ လိင်ပိုင်းဆိုင်ရာနှင့် မိမိခန္ဓာကိုယ်နှင့် ဆိုင်သော ကိစ္စရပ်များအတွက် ကိုယ်ပိုင်ဆုံးဖြတ်ချက်များ မချမှတ်နိုင်ပဲ အကန့်အသတ်များ ကြုံတွေ့ရသည်။ လက်ထပ်ထိမ်းမြားရေးကိစ္စတွင် အမျိုးသမီးများသည် ယောကျာ်းဖြစ်သူအတွက် လိင်ကိစ္စဖြည့်စည်းပေးရမည်ဟု ယူဆထားကြသည်။ ကလေးရရန်ဟုဆိုပြီး ယောကျာ်းဖြစ်သူအတွက် လိင်ကိစ္စ ဖြည့်စည်းပေးရမည်ဟု ယူဆထား ကြသည်။ ဤအယူအဆများကြောင့်ပင် အိမ်ထောင်ဖက် လင်ယောကျာ်းက မိမိ၏ ဇနီးသည်အား မုဒိမ်းကျင့်ပိုင်ခွင့်နှင့် ကိုယ်ထိလက်ရောက် အကြမ်းဖက်မှုများအား လုပ်ဆောင်နိုင်ခွင့် ပေးထားသကဲ့သို့ ဖြစ်နေကြောင်း ဖြေဆိုသူအချို့က ဖော်ပြကြသည်။ ထိုအထဲမှ အမျိုးသမီးတစ်ယောက်မှတ်ချက်ပေးသည်မှာ

- အဲလိုမျိုးအကြမ်းဖက်၊ အတင်းအဓမ္မ အလုပ်မခံချင်ရင် ငြိမ်ငြိမ်လက်ခံလိုက်ရုံပေါ့-

လိုအထက်ပါအတိုင်း အိမ်ထောင်ပြုပြီးသွားလျှင် ယောကျာ်း၏ လိင်ပိုင်းဆိုင်ရာ ဆန္ဒကို ဖြည့်ဆည်းပေးရမည်ဆိုသည် အယူအဆများ ရှိနေသော်လည်း လက်မထပ်ခင် လိင်ဆက်ဆံခြင်းကို လုံးဝမလုပ်သင့်သော အရာဖြစ်ကြောင်းကို ဖြေဆိုသူ အမျိုးသမီးအားလုံးက လက်ခံယုံကြည်ထားကြသည်။ အမျိုးသမီးများ၏ အပျိုစင်ဖြစ်ခြင်းကို အလွန်တန်ဖိုးထားကြပြီး ပျော်ရွှင်ခိုင်မာသော အိမ်ထောင်ဖြစ်ဖို့ ထိုကိစ္စမှာ အရေးကြီးကြောင်း ဖြေဆိုသူ အမျိုးသမီးအချို့က ပြောကြားကြသည်။ အပျိုစင်မစစ်ကို မိန်းကလေးတစ်ယောက်၏ ကိုယ်ခန္ဓာအစိတ်အပိုင်းများကို ကြည့်ခြင်းအားဖြင့် သိနိုင်ကြောင်းဆိုသည် အယူအဆများအား ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် ယုံကြည်လက်ခံထားကြကြောင်း ဖြေဆိုသူအများစုက ပြောကြသည်။ တပ်ပီးကားခြင်း၊ နားထင်ချိုင့်ခြင်း၊ ရင်သားကြီးခြင်းတို့ကို အပျိုအစစ်မဟုတ်သည် လက္ခဏာများအဖြစ် ယုံကြည်ထားကြသည်။ ယောကျာ်းများအတွက်မူ အမျိုးသမီးများနှင့် ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်ပြီး အိမ်ထောင်မကျမီ လိင်ဆက်ဆံခြင်းသည် တားဆီးမရသော ကိစ္စ၊ သဘာဝတစ်ရပ်အဖြစ် သဘောထားကြသည်။ ပါဝင်ဖြေဆိုသူများက အစွန်းနှစ်ဖက်ကြားထဲတွင် ယခုလက်ရှိ လူမှုအရေးအနေအထားများနှင့် တိုးတက်လာသော နည်းပညာများအရ အမျိုးသားများက အမျိုးသမီးများကို လက်မထက်မီ လိင်ဆက်ဆံရန် တွန်းအားပေး၊ ဖိအားပေးလာကြသောကြောင့် အမျိုးသမီးများအတွက် အခက်အခဲဖြစ်စေသောအနေအထားကို ရင်ဆိုင်ကြုံတွေ့နေကြရသည်။

(ပုံ) ပဋိပက္ခ ဖြစ်ပွားရာနေရာများတွင် လိင်ပိုင်းဆိုင်ရာ အကြမ်းဖက်ခံရမှုနှုန်း

နိုင်ငံတကာ သတင်းမီဒီယာများ ပွင့်လင်းလာသည်နှင့်အမျှ လူမှုရေးစံနှုန်းများ ပွင့်လင်းလာသည်နှင့် အမျှ လူမှုရေး စံနှုန်းများလည်း ပြောင်းလဲလာကြပြီး အမျိုးသမီးများအပေါ်တွင် လက်မထပ်မီ လိင်ဆက်ဆံဖို့ လူငယ်ယောကျ်ားလေး များက တွန်းအားပေးခြင်းကို ခံရကြသည်ဟု ဖြေဆိုသူအများစုက ပြောကြသည်။ မိဘိုင်းဖုန်းများဖြင့် အပြာဇာတ်လမ်း များကို အမျိုးသားများ ကြည့်ရှုခြင်းအားဖြင့် လက်မထပ်မီ အမျိုးသမီးများနှင့် လိင်ဆက်ဆံခြင်းကိစ္စကို ပိုမို မျှော်လင့်လာကြသော အမျိုးသားများ၏ အခြေအနေနှင့် လိင်ပိုင်းဆိုင်ရာ တိကျသော သတင်းအချက်အလက် အသိ ပညာများ မရရှိသော အမျိုးသမီးများ၏ အခြေအနေ နှစ်ခုမှာ အလွန်ကွာဟ၊ မမျှတ၊ အချိုးမညီ ဖြစ်နေသည်။ ထိုကဲ့သို့ လုံးဝဆန့်ကျင်နေသော အခြေအနေနှစ်ခု (ယောကျ်ားလေးများက ရည်းစားဘဝမှာ လိင်ဆက်ဆံဖို့ ပိုမို မျှော်လင့်ကြ သော အခြေအနေနှင့် မိန်းကလေးများအတွက် ထိုကဲ့သို့ အလုပ်ခံလျှင် လူမှုပတ်ဝန်းကျင် တစ်ခုလုံး၏ ကဲ့ရဲ့ပြစ်တင် ရှုံ့ချခြင်းခံရသော အခြေအနေ) ကြောင့် အမျိုးသမီးများအား မလုံခြုံသော အနေအထား၊ အန္တရာယ်မကင်းသော အနေ အထားသို့ သက်ဆင်းကျရောက်စေသည်။ ဆိုလိုသည်မှာ အမျိုးသမီးများ အနေဖြင့် တောင်းဆိုချက်များကို မလိုက် လျောချင်သော အချိန်များတွင် ငြင်းဆိုခြင်းနှင့် တောင်းဆိုခြင်းတို့ အားပြိုင်လာကြသည်။ အချို့အခြေအနေများတွင် အတင်းအဓမ္မ ပြုကျင့်ခြင်းများ၊ အကြမ်းဖက်ခြင်းများ ပါဝင်လာကြသည်။

"လက်မထပ်ရသေးသော အမျိုးသမီးကလေးများအတွက်ကတော့ အရမ်းအန္တရာယ်များနေတယ်။ ယောကျ်ားလေး တွေက လက်မထပ်ခင်လည်း လင်ဆက်ဆံချင်တယ်။ ယူတော့လည်း အပျိုမှ ယူချင်တယ်။ လက်မထပ်ခင် လိင်ဆက်ဆံဖို့ကို အတင်းတောင်းဆိုကြတယ်။ သူတို့ လုပ်ပြီးတော့လည်း အဲဒီမိန်းကလေးကို အဆက်ဖြတ်တယ်။ မယူကြတော့ဘူး"

ပြည်စုံသော လိင်ပိုင်းဆိုင်ရာ နည်းပညာများ ရှိမနေခြင်းက မိန်းကလေးများအတွက် သူ့ခန္ဓာကိုယ်နှင့် ပတ်သက် လာလျှင် သူကိုယ်တိုင် ဆုံးဖြတ်ချက်ချဖို့ အခက်အခဲများ ရှိနေသည်အပြင် ကျန်းမာရေးနှင့် ပတ်သက်လာသည်အခါ များတွင်လည်းကောင်း လိင်ပိုင်းဆိုင်ရာနှင့် မျိုးဆက်ပွားဆိုင်ရာ ကျန်းမာရေးနှင့် ပတ်သက်လျှင်လည်းကောင်း သင့်လျော်မှန်ကန်သော ဆုံးဖြတ်ချက်များ သူမကိုယ်တိုင် ချနိုင်ရန် စွမ်းရည်များ ကျဆင်းစေသည်။ ကိုယ်ဝန်ရှိနေသည့် အချိန်နှင့် ကလေးမွေးနေသည့် အချိန်တွင် ရှိသော နေထိုင်စားသောက်ကျင့်သုံးမှုပုံစံများကို မေးမြန်းသည့်အခါ အစားအသောက်နှင့် ပတ်သက်လာလျှင် တားမြစ်ထားမှုအမျိုးမျိုး အဖုံဖုံကို ပြောပြကြသည်။ အမျိုးသမီးများအား ကလေးမွေးဖွားပြီး ကျန်းမာရေးကောင်းရန် ပူသော အခန်းထဲတွင် ထားခြင်း၊ အုတ်ပူထိုးခြင်း (မီးဖုတ် ထားသော အုတ်ပေါ်တွင် အနာနှင့် ထိကာ ထိုင်စေခြင်း) များကို ပြောပြသည်။ ထိုအလေ့အထများ၏ ကောင်းကျိုး၊ ဆိုးပြစ်ကို လေ့လာခြင်းမှာ ထိုသုတေသနထဲတွင် ပါဝင်ခြင်းမရှိပါ။ သို့သော် အမျိုးသမီးများ၏ လိင်ပိုင်း ဆိုင်ရာနှင့် မျိုးဆက်ပွားကျန်းမာရေးဆိုင်ရာ အကြားအမြင် ဗဟုသုတ နည်းပါးခြင်းသည် မိမိတို့အတွက် ကောင်းကျိုးဖြစ်ထွန်းစေမည် ဆုံးဖြတ်ချက်ချနိုင်သော စွမ်းအားကို ထိခိုက်စေသည်။ အချက်မှ ငြင်းမရအောင် ထင်ရှားနေသည်။

အထက်ဖော်ပြပါ အချက်များအပေါ် ဆွေးနွေးသုံးသပ်ခြင်း ပြုလုပ်ကြရာတွင် အကြမ်းဖက်ခြင်း ခေါင်းစဉ်သို့ မကြာခဏ ပြန်ရောက်သွားကြသည်။ ဖြေဆိုသူများသည် အမျိုးသမီးများနှင့် ပတ်သက်သည့် အကြမ်းဖက်မှုများတွင် ဘဏ္ဍာ ငွေကြေး ဆိုင်ရာ အကြမ်းဖက်မှုများ၊ စိတ်ပိုင်းဆိုင်ရာ အကြမ်းဖက်မှုများ၊ ကာယပိုင်းဆိုင်ရာ အကြမ်းဖက်မှုများ နှင့် လိင်ပိုင်းဆိုင်ရာ အကြမ်းဖက်မှုများ ပါဝင်ကြောင်း သိရှိနားလည်ကြသည်။ အားလုံးက မိမိတို့ကိုယ်ပိုင်အတွေ့အကြုံ (သို့မဟုတ်) မိမိတို့နှင့် ရင်းနှီးကျွမ်းဝင်သူတို့၏ အတွေ့အကြုံများကို ပြောကြားသည်။ ကလေးငယ်များအား သူ၏ မိသားစုဝင်များက ပြန်လည်၍ မုဒိန်းကျင့်ခြင်း၊ လိင်ပိုင်းဆိုင်ရာ အကြမ်းဖက်ခြင်းများကိုလည်း ထပ်ခါထပ်ခါ ဆွေးနွေး တင်ပြခဲ့ကြသည်။ ဖြေဆိုသူများအကြားတွင် မိမိခနီးမယားကို အလိုမပါပဲ ကာမဆက်ဆံခြင်းကို မုဒိန်းမှုအဖြစ် ဖော်ပြ ကြသည်။ တစ်ဖက်တွင် ထိုဖော်ပြချက်နှင့် ဆန့်ကျင်၍ အိမ်ထောင်သည် အမျိုးသမီးများ၏ အခန်းကဏ္ဍမှာ လိင်ပိုင်းဆိုင်ရာ ပေးဆပ်သူများဟုလည်း ဖော်ပြကြပြန်သည်။ ထိုအချက်များအရ အမျိုးသမီးများ၏ အလိုမတူမှု၊ သဘောမတူမှုကို မည်သို့ အမိပွယ်ဖွင့်ဆိုသည်ကို နားလည်ဖို့ အရေးကြီးကြောင်း မီးမောင်းထိုးပြထားသည်။ ခွင့်ပြုချက်မလိုပဲ ပိုင်ဆိုင်ပြီးသားဟု အမိပွယ်ဖွင့်ဆိုထားခြင်း ဖြစ်နိုင်သကဲ့သို့ ၊ ဖိအားဖြင့် သဘောတူညီခွင့်ရသည်ကို ဥပဒေဘောင်ဝင်စွာရသည်ဟု အမိပွယ်ဖွင့်ဆိုထားခြင်းလည်း ဖြစ်နိုင်သည်။ ချစ်ကျွမ်းဝင်သူများအကြား၊ လင်မယားများ အကြားရှိသော အကြမ်းဖက်မှု များကိုလည်း မကြာခဏ ဖော်ပြဆွေးနွေးကြပြီး ယင်းကိစ္စကို ပုံမှန် ဖြစ်ရိုးဖြစ်စဉ်အဖြစ် ရည်ညွှန်းဖော်ပြကြသည်။

(ပုံ) ၁၈ နှစ်အရွယ် အမျိုးသမီးတစ်ဦးအား အလိုမတူ ခိုးယူပေါင်းသင်းပြီး ပြင်းထန်စွာ ညှဉ်းပန်းနှိပ်စက်သော အမျိုးသားအား မြောက်ဥက္ကလာပ တရားရုံးမှ ပြစ်ဒဏ်ချမှတ်ခြင်းအပေါ် အမျိုးသမီးတို့၏ သတင်းစာရှင်းလင်းပွဲ

ထိုသုတေသနစာတမ်းငယ်မှ လေ့လာတွေ့ရှိချက်များအပေါ် အခြေခံ၍ အောက်ပါ အကြံပြုချက်များကို လုပ်ဆောင်ရန် လိုအပ်ပါသည်။

● **ပြီးပြည့်စုံသော လိင်ပိုင်းဆိုင်ရာ ပညာပေးခြင်း**

အမျိုးသမီးများကို ခွဲခြားနှိမ့်ချဆက်ဆံခြင်းများနှင့် အကြမ်းဖက်မှုခံရနိုင်သော အခြေအနေများသို့ တွန်းပို့နေသည်။ လိင်ပိုင်းဆိုင်ရာနှင့် ခန္ဓာကိုယ်အပေါ်ထားရှိသည့် သဘောထားစံနှုန်း သတ်မှတ်ချက်များကို ကိုင်တွယ်ဖြေရှင်းရန် ရည်ရွယ်ချက်ဖြင့် ပြီးပြည့်စုံသော လိင်ပိုင်းဆိုင်ရာ ပညာပေးမှုများ ရှိသင့်သည်။ ထိုပညာပေးမှုတွင် လက်မထပ်ရသေးသည့် အမျိုးသား၊ အမျိုးသမီးများအား ပို့ချသင့်သည်။ ကျောင်းသင်ရိုးညွှန်းတမ်းတွင် (၁၈) နှစ်အောက် ကလေးများအတွက် အသက်အုပ်စုအလိုက်၊ အသက်အုပ်စုတစ်ခုခြင်းစီ၏ လိုအပ်ချက်များထည့်သွင်းကာ ပူးတွဲ ပြဌာန်းသင့်သည်။ ယင်းတွင် ခန္ဓာကိုယ်နှင့် ပတ်သက်သော အကြောင်းအရာများကို အောက်ပါခေါင်းစဉ်များ ထည့်သွင်းကာ ပြဌာန်းသင့်သည်။ ကောင်းမွန်သော ဆက်ဆံရေး၊ ကျား-မ အခန်းကဏ္ဍ၊ လိင်မှု ကိစ္စတွင် ညှိနှိုင်းခြင်းများ၊ သဘောတူညီမှု ရယူခြင်း၊ အကြမ်းမဖက်သော ပြောဆိုဆက်ဆံခြင်း၊ ရာသီသွေးအကြောင်း စသည်တို့ပါဝင်သည်။ ထိုသင်ရိုးညွှန်းတမ်းကို အထူးဖော်ပြထားသလို လိင်မှုဆိုင်ရာနှင့် မျိုးဆက်ပွားကျန်းမာရေးဆိုင်ရာ အခွင့်အရေးများကိုလည်း အလေးပေးသင်ကြားသင့်သည်။

● **ဆက်သွယ်ရေး နည်းပညာကို အသုံးပြုခြင်း**

ဆက်သွယ်ရေးနည်းပညာကို ပြီးပြည့်စုံစွာ လိင်ပိုင်းဆိုင်ရာ ပညာပေးခြင်းလုပ်ငန်းများ၊ ကျား-မ ရေးရာ အခန်းကဏ္ဍ ဆိုင်ရာ စီမံချက်များ အပါအဝင် အမျိုးသမီးများအား အကြမ်းဖက်မှုမှ ကာကွယ်တားဆီးရေးလုပ်ငန်းများနှင့် ဝန်ဆောင်မှုပေးသော အစီအစဉ်များလုပ်ဆောင်ရာတွင် နည်းလမ်းတစ်ခု အဖြစ် အသုံးပြုသင့်သည်။

● **ကျန်းမာရေးစောင့်ရှောက်မှုပေးမည့် ပုဂ္ဂိုလ်များအတွက် သင်တန်းပေးခြင်း**

ကျန်းမာရေး စောင့်ရှောက်မှုပေးမည့် ပုဂ္ဂိုလ်များအတွက် လိင်မှုဆိုင်ရာနှင့် ကျား-မရေးရာ မျိုးဆက်ပွားအခွင့်အရေး ဆိုင်ရာ သင်တန်းများကို ပို့ချပေးသင့်သည်။ သို့မှသာ ယင်းတို့က အမျိုးသမီးများနှင့် မိန်းကလေးများ အတွက် တရားဝင် ယူဆချက်များမပါသော ကျန်းမာရေးစောင့်ရှောက်မှုများကို ပေးနိုင်ကြမည် ဖြစ်သည်။

● **သုတေသန ပြုလုပ်ခြင်း**

သားပျက်၊ သားလျော့ခြင်း ကိစ္စရပ်များနှင့် ဆက်စပ်သည့် စံထားကြသည့်အချက်များနှင့် အလေ့အထ အမူအကျင့် များကိုလည်း လေ့လာဆန်းစစ် သုတေသန ပြုလုပ်သင့်သည်။

အဖွဲ့အစည်းအတွင်း ကန့်သတ်ထုတ်ဝေသည်။
စက်တင်ဘာ ၂၀၁၆

This is a research on

GENDER INEQUALITY

SEXUALITY AND VIOLENCE

IN MYANMAR

BREAK THE CHAIN

အာရှ
Akrya WOMEN
MYANMAR

GENDER INEQUALITY, SEXUALITY AND VIOLENCE IN MYANMAR

INTRODUCTIONS

This research sought to reveal the link between sexuality, gender inequality and violence against women in Myanmar. By looking at sexuality through a gender lens, it sought to explore the interconnection between gender inequality and discriminatory and harmful sexuality practices, attitudes and norms including violence against women.

Understanding sexuality to encompass sensuality, intimacy, sexual and reproductive health, sexual identity and sexualization, the research focused on the following categories: Intimate Relationships, including dating and marriage; Virginity; Reproduction, including pregnancy and childbirth; The Body; Menstruation.

The research was conducted by a team of seven researchers from Akhaya Women, Karen Women's Empowerment Group and Myanmar Positive Network. In-depth interviews, FDGs and informant interviews were held in three primary sites in Yangon, Taungoo and Magway. A total of 40 in-depth interviews, 6 FDGs and 12 key informant interviews were conducted across the three research locations. FDGs were carried out in 2 additional secondary locations to triangulate data collected in primary sites to validate research findings. Training was provided to researchers and all research was conducted in line with WHO Ethical Standards for Researching GBV.

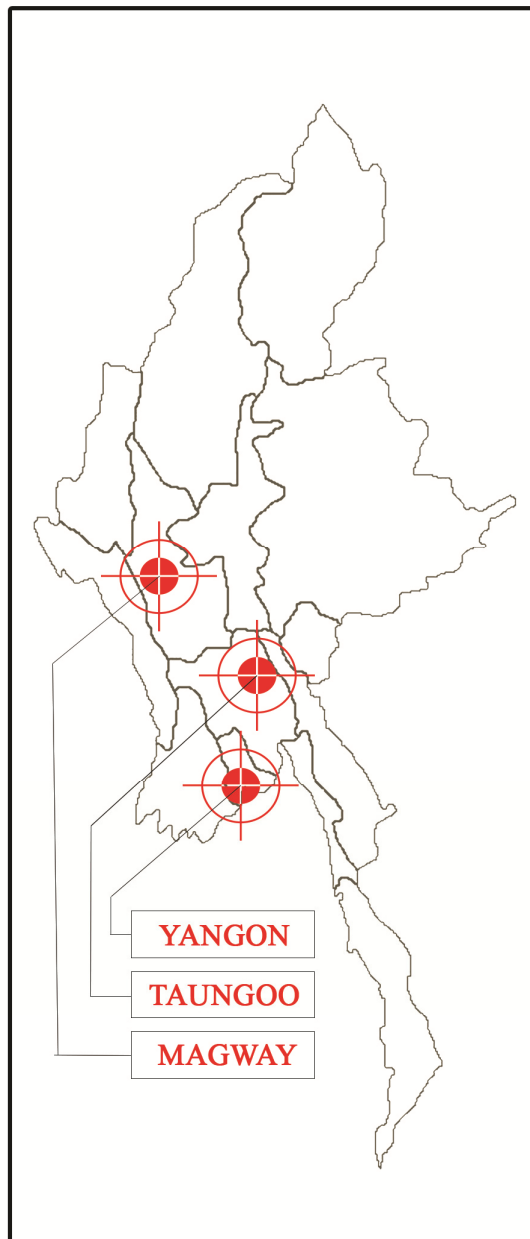

figure: Research area

SUMMARY

Participants described strong social expectations to adhere to set gender lines and traditional notions of femininity and masculinity across various aspects of their life, for example in relation to their roles inside and outside the home (eg. paid employment) as well in regards to behavior and dress. Gender inequality was evident in the lives of participants, with traditional attitudes towards the role and worth of men and women placing men in a position of authority.

While this is reflected in broader structure of Myanmar society, female inferiority is strongly rooted in attitudes towards the female body and in particular, menstruation. The widespread acceptance that menstruation as 'dirty' is coupled with perception that menstruation and by extension the female body, is a polluting force. During menstruation, participants stated that women and adolescent girls are banned from attending religious services (this was common among Buddhist, Christian and Muslim women interviewed). In some cases women stated they had been told to not carry out agricultural activities and/or tend to plant life, based on the belief that a menstruation would negatively affect the produce. This notion is contrasted with ideas regarding the male body as a thing of force and life, with men having an innately spiritual force. This difference was also expressed in participants' preference for a male son, who would bestow merit on the family. Women expressed deeply set stigma regarding menstruation that not only resulted in them being excluded from daily activities but contributed to an acute sense of inferiority and self-disgust. Lack of sexuality education and access to accurate information on sexual and reproductive health enables these misperceptions and prejudices to go unchallenged.

In the context of intimate relationships, participant' stories highlighted tensions between strong conservative gender expectations placed on females and changing social norms as well as more practical demands. For the majority of participants, gender roles in the home were strictly divided with women assuming responsibility for household duties and childcare, while men were considered the 'breadwinner' responsible for earning paid income outside the home. This position was echoed in men's role within the family unit, awarded authority over decision-making. In some cases, these lines had relaxed with women having to seek paid employment outside the home for financial reasons (however they were still expected to shoulder the burden of household duties).

Women's responsibilities to the home also extend to reproduction. Once married, women are strongly expected to have children, this being seen as their inherent duty. Women are closely associated with their reproductive capacities, seen as mothers and natural caregivers. While the notion of women as care-givers was described as being widely appreciated in Myanmar society, it became clear in interviews that this was not equated with equal decision-making power. Participants discussed how these assumptions affect women's choice in regards to sexual and reproductive health particularly the use of contraception and control over their own bodies. The decision to use contraception is commonly made between a husband and wife and in some cases, is the decision of the husband's family. Participants discussed the risk women face when taking contraception secretly, including physical violence from a husband or family member. Women's agency to exercise control over their bodies and sexuality is also curtailed by social expectations of them to have children. In the context of marriage, women are expected to provide sexually for their husbands, in part due to their responsibility for childbirth.

As some participants noted, this contributed to a context in which marital rape and physical violence is sanction, or as one participant commented,

‘ SHE SHOULD JUST ACCEPT IF SHE DOES NOT WANT VIOLENCE ’.

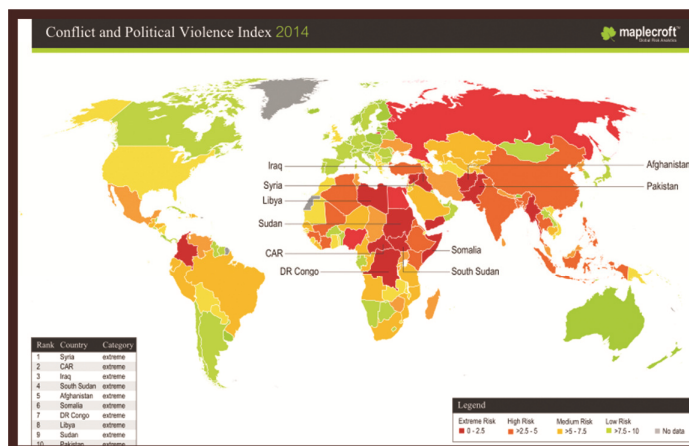

figure: Sexual Violence in Conflict Index 2014

While participants described sexual expectations placed on women in the context of marriage, all highlighted the strong stigma associated with pre-marital sex for women set against a backdrop in which expressions of female sexuality are strongly discouraged. There is a strong value placed on female virginity, with some participants expressing that it was necessary for a happy and solid marriage. In some cases, participants had experienced physical and emotional violence by family members who suspected them of having pre-marital sex. Many participants also discussed widely-held beliefs about women’s bodies and certain characteristics that indicated whether a female was a virgin or not. Wide hips, low temples, and large breast were listed as indicators believed to signify a woman was not a virgin. In opposition to this, male sexuality is considered uncontrollable and ‘natural’.

Participants emphasized the difficult position this binary as well as changing social norms and the introduction of technology places unmarried women who are pressured to have sex by men. Many participant stated that social norms were changing following the opening up of Myanmar to foreign media, resulting young men having higher expectations on women for pre-marital sex. Male access to pornography through mobile phones increases the asymmetrical power balance between unmarried women and men in relation to sex; young men developing sexual expectations based on pornography while young women have limited to no access to accurate sexuality information and education. Participants emphasized that this contradiction – the increasing sexual expectations of men in casual relationships and the broader social taboo around premarital sex for women – places unmarried women in a precarious position having to negotiate competing demands in the face of serious and sometime violent repercussions.

'Unmarried women are in a very dangerous position. Men demand sex however also want to marry virgins..they pressure (women) to give in then rejected them once they are done'

A lack of comprehensive sexuality education not only infringes on women ability to exercise control over her body in relation to sex but also her ability to make positive choices in regards to sexual and reproductive health. When asked about common pregnancy and childbirth practices, participants described a range of prohibitions on women regarding consumption of food and liquids. Practices related to heating were also described, where women post-birth are held in hot rooms or sit on heated bricks for supposed health benefits. While assessing the merit of these practices is beyond the scope of this research, it is clear that the limited knowledge of sexual and reproductive health affects women's ability to make positive choices for themselves.

In the context of discussions on the points above, violence was often recounted. Participants understood violence against women to include financial, emotional physical and sexual violence. All recounted their own or someone close them experiences of violence. Sexual violence in the family in the form of incest against children was repeatedly highlighted. While several participants stated that a husband having sex with his wife without her consent was rape, this conflicted discussions around women's role in marriages as sexual provider and advise that women should just 'give in'. In these cases, in response to pressure a woman's decision was viewed as consent. This highlights an important understanding of consent; that is can be gotten and is legitimate under pressure. Intimate partner violence was frequently mentioned, with participants describing high levels of normalization around it.

figure: Press Conference on Developments in Yangon's North Okkalapa Rape & Torture Case

Based on the findings of this research, the following recommendations are made:

● **Comprehensive Sexuality Education (CSE)**

CSE should be delivered to unmarried man and women, integrated into school curriculum at each level tailored to the needs of different age groups under 18. Along with information on the body, this should include units on healthy relationships, gender, sexual negotiation and consent, non-violent communication and menstruation to address the norms around sexuality and the body which sanction discrimination against women and heighten their vulnerability to violence. As part of CSE a focus on sexual and reproductive rights as well as health.

● **Utilize technology**

CSE and other gender programmes should utilize technology as a means of awareness raising and for VAW prevention and response activities. More awareness and education should be done on appropriate use of technology to address abuse and exploitation via mobile/internet technology.

● **Training for health care providers**

Gender and SRHR training for health care provider so that they may provide judgment-free informed health care support for women and girls.

● **Research**

Research on norms and practices relationship with abortion

————— End of document. —————

